

עפ"ת 10240/09/23 - איאס מחאג'נה נגד מדינת ישראל, פרקליטות מחוז חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

28 מרץ 2024

עפ"ת 10240-09-23 מחאג'נה נ' מדינת ישראל

לפני כבוד השופט איאס סלאמה

המערער

איאס מחאג'נה

ע"י ב"כ עוה"ד ג'ובראן מכלוף

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות מחוז חיפה

פסק דין

1. לפניי ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה בפ"ל 9178-10-20, מיום 11.7.2023, במסגרתו, בין היתר, הוטלו על המערער עונשים של מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, צו מבחן, מאסר מותנה ופסילה בפועל של רישיון הנהיגה למשך 4 שנים, במצטבר לכל פסילה אחרת. זאת, לאחר שהמערער הורשע, על פי הודאתו, בעבירות של נהיגה בזמן פסילה, ללא רישיון רכב תקף וללא ביטוח תקף.

יצוין, כי הערעור הופנה תחילה כלפי גזר הדין כולו, אך בהודעה מאוחרת הודיע המערער, כי "הערעור יתמקד בעונש הפסילה בפועל שהוטל". בדיון שהתקיים בעניינו של המערער הבהיר הסנגור, "כי קו הטיעון שלנו יבוא כך שהיה מקום להארכת המאסר המותנה נוכח התסקיר, נבקש כי בית המשפט יאזן זאת באמצעות הפסילה שהוטלה...".

2. טענתו העיקרית של המערער היא, כי בית המשפט קמא טעה בקביעת מתחם עונש הולם שנע בין 24 חודשי פסילה לבין 5 שנות פסילה, ובגזירת עונש בתוך המתחם של 4 שנות פסילה. ב"כ המערער הטעים בדיון, כי המאסר המותנה שהופעל היה בגין עבירה שבוצעה ב- 18 הימים האחרונים של התנאי שהוטל על המערער. כך גם העבירה מושא התיק קמא היא עבירה מלפני 4 שנים, במהלכם עבר המערער כברת דרך והינו "אדם אחר לחלוטין". המערער סבור כי על בית המשפט קמא היה להאריך את המאסר המותנה ולא להטיל עליו מאסר בפועל וזאת כפי המלצת שירות המבחן. משהמאסר המותנה הופעל בסופו של דבר, היה מקום להתחשב ברכיב הפסילה בפועל.

הסנגור הפנה בדיון לפסיקה ענפה "של כל המחוזות הכי מחמירים" וציין, כי באף פסק דין לא הוטלה פסילה בפועל של 4 שנים כמו בעניינו. לא זו אף זו, מתחם העונש ההולם שקבע בית המשפט קמא הינו "חמור חריג וקיצוני בפני עצמו", שעה שהוא מתחיל ב- 24 חודשים. ועוד, לא ברור מה הביא את

בית המשפט קמא למקם את עונשו של המערער "ברף הקיצון".

3. ב"כ המשיבה התנגד לערעור וציין, כי המקרה שלפנינו אינו מצדיק התערבות של ערכאת הערעור, בשים לב "לחומרת העבירות בהן הורשע המערער, נסיבות ביצוען, עברו התעבורתי והפלילי המכביד של המערער, הכולל גם הרשעה בגרימת מוות ברשלנות, בו הוטל על המערער עונש של מאסר מותנה בר הפעלה, הוטל עונש של פסילה 5 שנים בפועל, כל אלה לא הרתיעו את המערער".

נטען, כי בית המשפט קמא לא היה מוסמך להאריך את המאסר המותנה, ובצדק סבר כי יש להטיל מאסר בפועל. בית המשפט קמא התחשב במערער והפעיל את המאסר המותנה בחופף. זאת ועוד, אין לבדוד רכיב אחד של העונש (את רכיב הפסילה בפועל) ולבחון אותו במנותק, אלא "יש להסתכל על העונש במכלול", וככזה מדובר בעונש מקל.

דין והכרעה

4. לאחר שנתתי דעתי לטיעוני הצדדים ולאחר שעיינתי בתיק אשר התנהל לפני בית המשפט קמא ובהודעת הערעור על צרופותיה, וכן לאחר שנתתי דעתי לפסיקה הענפה אליה הפנה המערער (כזו שהוגשה על ידו בדיון וזו שהוזכרה בטיעוניו ובהודעת הערעור עצמה), שוכנעתי כי יש מקום להקל בעונש הפסילה בפועל שהוטל על המערער, וזאת לפני משורת הדין ובשים לב לשינוי באורחות חייו של המערער, כפי שהדבר קיבל ביטוי בתסקיר שירות המבחן ובטיעונים בבית משפט קמא ובפניי.

5. ודוק, הלכה רבת שנים היא, כי אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש אשר הושת על ידי הערכאה הדיונית. זאת, להוציא מקרים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כל אימת שהעונש אשר הוטל על ידי הערכאה הדיונית חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו למשל ע"פ 6068/21 **מדינת ישראל נ' פקיה**, פסקה 11 (19.12.2021), וכן ע"פ 8483/16 **ועדיה נ' מדינת ישראל**, פסקה 82 (25.10.2018)).

6. בענייננו, בית המשפט קמא איזן בין השיקולים השונים הנדרשים לעניין, תוך שקבע את מתחם העונש ההולם בשים לב לחומרת העבירות בהן הורשע המערער ומידת אשמו. בכגון דא, בית המשפט קמא עמד על הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם, בשים לב לחומרתה של עבירת הנהיגה בפסילה המבטאת זלזול בוטה בחוק והפוגעת קשות בסדרי השלטון והמשפט. זאת, לצד שתי העבירות הנוספות בהן הורשע המערער. בית המשפט קמא נתן דעתו למדיניות הענישה הנוהגת, תוך שהפנה לפסיקה מתאימה. עוד נתן בית המשפט קמא דעתו לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, ובין היתר, כי המערער ביצע את העבירה ביוזעין לאחר שנכח במעמד גזירת דינו לפסילה בת 5 שנים בגין עבירות של גרם מוות ברשלנות, שיבוש מהלכי משפט, התרה לבלתי מורשה לנהוג ועוד. נקבע, כי מכלול הנתונים "מעיד הן על רמת המסוכנות הגבוהה לביטחון הציבור מהנאשם [המערער] והן על רמת הזלזול

וההתעלמות שלו מהוראות רשויות אכיפת החוק".

מתחם העונש ההולם נקבע אפוא, לאחר שבית המשפט קמא הלך עקב לצד אגודל במתווה הבניית שיקות הדעת השיפוטי, ולא מצאתי כי נפלה שגגה תחת ידו של בית המשפט קמא בקביעת גדריו של המתחם.

7. כאן ראוי לציין, כי אף אם מדובר בתקופת פסילה שעמדה לפוג, הרי שאין לקבל כנסיבה מקלה, טענה כי הנהיגה הייתה בישורת האחרונה של תקופה זו. קבלת טענה כאמור משמעותה איון וכרסום, הלכה למעשה, של תקופת הפסילה שהוטלה מלכתחילה.

8. גם באשר לטענה המקורית לעניין הארכת התנאי, לא מצאתי כי נפלה שגגה תחת ידו של בית המשפט קמא, ומבלי שנעלמה מעיני המלצת שירות המבחן. כידוע, המלצת שירות המבחן, כשמה כן היא - המלצה בלבד. המלצה זו, שכבודה במקומו מונח, אינה מחייבת את בית המשפט, אשר בבואו לגזור את הדין שוקל שיקולים רחבים יותר (ראו רע"פ 643/24 חודוס נ' **מדינת ישראל**, פסקה 8 (29.1.2024), וכן רע"פ 108/24 **סרחאן נ' מדינת ישראל**, פסקה 14 (8.1.2024)). המלצת שירות המבחן היא בבחינת "המלצה שנועדה לסייע במלאכת הטלת ענישה, אשר נעשית בהתאם למכלול השיקולים הרלוונטיים, לרבות נסיבות ביצוע העבירה ומדיניות הענישה הנוהגת" (ע"פ 2260/22 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פסקה 10 (18.7.2022)).

9. המערער הורשע בעבירות חמורות של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא רישיון רכב תקף מעל שנה ונהיגה ללא ביטוח תקף. בית המשפט קמא קבע כאמור כי מדובר ברמת מסוכנות גבוהה לביטחון הציבור, וכך גם רמת הזלזול וההתעלמות של המערער מהוראות רשויות אכיפת החוק.

10. בית המשפט קמא התייחס באופן מפורט לתסקיר שירות המבחן ולהמלצותיו, תוך שקבע כי "מתוכנו של התסקיר עולה ספקנות רבה; ניכרים בו נתונים אישיותיים שלא מקבלים מענה טיפולי; כשבמבחן המציאות הנאשם חזר לסורו בביצוע העבירות דנן, והוכיח כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, וכי לא ניתן להרחיקו מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב; ואין בנתונים שעלו בתסקיר כדי לבסס את המסקנה שקיים סיכוי של ממש לשיקומו של הנאשם".

11. בסופו של יום, לא מצא בית המשפט קמא לנכון לאמץ את המלצת שירות המבחן לעניין הארכת המאסר המותנה, אך באותה נשימה החליט שלא להתעלם מהאמור בתסקיר ומהנסיבות האישיות של המערער, והקל עמו באופן שהמאסר המותנה יופעל בחופף למאסר שיוטל, ומשנמצא המערער מסוגל ומתאים לביצוע עבודות שירות, כי יוטל עונש מאסר לריצוי בדרך זו.

איני סבור כי בכך שגה בית המשפט קמא בשיקוליו.

עמוד 3

12. אשר לעונש הפסילה, ובכל הנוגע למתחם שנקבע בעניין זה, איני סבור כי בית המשפט קמא שגה בקביעת המתחם, כפי שנטען, וכי מדובר במתחם "חמור חריג וקיצוני בפני עצמו". לא זו אף זו, "לא אחת נפסק, שערכאת הערעור בוחנת, בראש ובראשונה, את התוצאה העונשית הסופית, וגם אם נפלה שגגה באופן הפעלת מנגנון הבניית שיקול הדעת שעוגן בהוראות תיקון 113, אין בכך כדי להצדיק קבלת ערעור כאשר התוצאה העונשית אינה מצדיקה התערבות" (ע"פ 8109/15 אביטן נ' מדינת ישראל (9.6.2016)).

13. בחינת התוצאה העונשית בענייננו מעלה, כי העונש הכולל שהוטל על המערער אין בו משום ראוייה ואינה מהווה חריגה קיצונית ובלתי סבירה מנורמת הענישה המקובלת. גזר הדין שהטיל בית המשפט קמא מקל עם המערער בכל הנוגע לעונש המאסר בפועל שהוטל עליו ואופן ריצויו, וברי כי בית המשפט קמא התחשב בנסיבותיו האישיות ובמכלול השיקולים לקולא כפי שפורטו על ידו בהרחבה. אין לומר אפוא, כי מדובר בעונש חריג בחומרתו, שכן אין להביט על רכיב הפסילה במנותק מיתר רכיבי גזר הדין. אין גם לומר כי בגזר הדין נפלה טעות כלשהי המצדיקה התערבות ערכאת הערעור.

עם זאת, לאחר ששבתי ועיינתי בתסקיר שירות המבחן ובנסיבות האישיות של המערער, ובהמשך ישיר להתחשבות שנתן בית המשפט קמא בשיקולים אלה, דבר שהביא להפעלת המאסר המותנה בחופף ולהחלטה בדבר ריצויו המאסר בעבודות שירות, והכל לפני משורת הדין, ועל מנת לקצר במעט את תקופת הפסילה הכוללת אותה אמור המערער לרצות בסופו של דבר (לאחר חיבור תקופות הפסילה שהוטלו עליו), ועל מנת להותיר בידי המערער תקווה לסיום קרוב יותר של פרק עגום זה, מצאתי לקצר את רכיב הפסילה בפועל שיוטל עליו ולהעמידו על 3 שנים, במצטבר לכל פסילה אחרת.

14. כולי תקווה כי המערער יתמיד בדרך הילוכו ובשינוי החיובי שעבר על מנת שבסוף תקופת הפסילה יוכל לחדש את רישונו וישוב לנהוג כחוק ובהתאם להוראות הדין.

סוף דבר

15. השורה התחתונה מכל האמור היא, שעונש הפסילה בפועל שהוטל על המערער בבית המשפט קמא יעמוד על 3 שנים.

אין שינוי ביתר רכיבי גזר הדין.

מזכירות בית המשפט תשלח עותק פסק הדין לצדדים כמקובל.

ניתן היום, ט"ו אדר ב' תשפ"ד, 25 מרץ 2024, בהעדר
הצדדים, בהסכמה.
עמוד 4

